

İstanbul, 19.09.2018

**ALFA
GENELGE
2018/35**

Konu : Sermayenin Kaybı Veya Borca Batık Olma Durumlarında Uyulacak Usul Ve Esaslar ile Bu Kapsamda Kur Farklarının Durumu

6102 sayılı **Türk Ticaret Kanunu**'nun Anonim Şirketlerle ilgili **Yönetim Kuruluna** ilişkin düzenlemeler arasında, "**Görevler ve yetkiler**" başlığı altında yer alan **376.** maddesinde; "**sermayenin kaybı, borca batık olma durumu**" ve bu durumda yönetim kurulunun yapması gerekenler açıklanmıştır.

Anılan madde hükmünün uygulamasına ilişkin **usul** ve **esasları** belirleyen ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan **Tebliğ** 15 Eylül 2018 Cumartesi günü Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Anılan düzenlemeler **anonim şirketler** için geçerli olduğu kadar **limited** ve **sermayesi paylara bölünmüş komandit** şirketler için de geçerlidir. Dolayısıyla, aşağıda yapılan açıklamalarda geçen "**yönetim organı**" ifadesi anonim şirketlerde **yönetim kurulunu**, limited şirketlerde **müdür** veya **müdürler kurulunu**, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde **yöneticiyi** veya **yöneticileri** ifade etmektedir.

1- Sermayenin Kaybı:

- (1) **Son yıllık bilanço**dan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının **yarısının** zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim organı, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve şirketin mali durumundaki kötüleşmeyi ortadan kaldırmak veya en azından etkilerini hafifletmek amacıyla, uygun gördüğü sermayenin tamamlanması, sermaye artırımı, bazı üretim birimlerinin veya bölümlerinin kapatılması ya da küçültülmesi, iştiraklerin satışı, pazarlama sisteminin değiştirilmesi gibi iyileştirici önlemleri alternatifli ve karşılaştırmalı olarak aynı genel kurula sunar ve açıklar.

Genel kurul, sunulan iyileştirici önlemleri aynen kabul edebileceği gibi değiştirerek de kabul edebilir ya da sunulan önlemler dışında başka bir önlemin uygulanmasına karar verebilir.

- (2) **Son yıllık bilanço**ya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının **üçte ikisinin** zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, yönetim organı genel kurulu derhâl toplantıya çağırır.

Toplantıya çağrılan genel kurul;

a) **Sermayenin üçte biri ile yetinilmesine** ve Kanununun 473 ilâ 475 inci maddelerine göre **sermaye azaltımı** yapılmasına,

b) Sermayenin **tamamlanmasına**,

c) Sermayenin **artırılmasına**,

karar verebilir.

Sermayenin üçte biri ile yetinilmesine ve **sermaye azaltımına** karar verildiği takdirde yapılacak sermaye azaltımında yönetim organı, alacaklıları çağdırmaktan ve bunların haklarının ödenmesinden veya teminat altına alınmasından vazgeçebilir.

Sermayenin tamamlanması, bilânço açıklarının ortakların tamamı veya bazı ortaklar tarafından kapatılmasıdır. Kanuni yedek akçelerin yitirilen kısımlarının tamamlanmasına gerek yoktur. Sermayenin tamamlanmasına karar verilmesi halinde her ortak zarar sebebiyle karşılıksız kalan tutarı kapatacak miktarda parayı vermekle yükümlüdür. Her ortak, payı oranında tamamlamaya katılabilir ve **verdiğini geri alamaz**. Bu yükümlülük, sermaye konulması veya borç verilmesi niteliğinde olmayıp karşılıksızdır. Ayrıca **yapılan ödemeler, gelecekte yapılacak sermaye artırımına mahsuben bir avans olarak nitelendirilmez**.

Sermayenin tamamlanmasında, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler bakımından Kanununun 421 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi, limited şirketler bakımından ise 603 ve devamı maddeleri uygulanır. Sermayenin tamamlanamaması, bazı ortakların kendi istekleriyle tamamlama yapmasına engel oluşturmaz. Başka bir deyişle; bazı ortaklar tamamlama paylarını ödemezlerse, başka bir ortak onun payını ödeyebilir.

Bilanço zararlarının kapatılması için getirilen yükümlülükler uyarınca yapılan bu ödemeler “Öz Kaynaklar” içerisinde **Sermaye Tamamlama Fonu** hesabında toplanır ve takip edilir.

Genel kurul tarafından **sermaye artırımına** karar verilmesi halinde;

- Sermayenin zarar sonucu ortaya çıkan kayıp kadar azaltılması ile birlikte eş zamanlı olarak istenilen tutarda artırımına karar verilebilir ki bu durumda, **artırılan sermayenin en az dörtte birinin ödenmesi şarttır**.

- Sermayenin zarar sonucu ortaya çıkan kayıp kadar azaltılması yoluna gidilmeden sermaye artırımına karar verilebilir ki bu durumda, **sermayenin en az yarısını karşılayacak tutarın tescilden önce ödenmesi** zorunludur.

Sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması halinde genel kurulun, yukarıda belirtilen tedbirlerden birine karar vermemesi halinde şirket kendiliğinden sona erer. Bu şekilde sona eren şirketin **tasfiye** işlemleri, Kanununun 536 ncı ve devamı maddelerine göre yürütülür.

2- Borca Batık Olma Durumu:

Borca batık olma durumu, şirketin aktiflerinin borçlarını karşılayamaması halidir.

Borca batık durumda olmanın işaretleri, yıllık ve ara dönem finansal tablolardan, denetime tabi şirketlerde denetim raporlarından, erken teşhis komitesinin raporlarından, yönetim organının belirlemelerinden ortaya çıkabilir.

Şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, yönetim organı, **aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço** çıkartır. Yönetim organı, çıkarılan ara bilanço üzerinden aktiflerin şirket alacaklarını karşılamaya yetmediğine karar vermesi ve yukarıda, sermayenin üçte ikisinin yitirilmesiyle ilgili bölümde belirtilen tedbirleri almaması halinde, şirketin **iflası için** şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine başvurur.

3- Esas Alınacak Finansal Tablolar:

Şirketlerin sermaye kaybı veya borca batık olma durumları, Kanununun 88 inci maddesine göre hazırlanacak finansal tablolar esas alınarak belirlenir. Başka bir deyişle; bağımsız denetim kapsamında olan şirketlerde, bu kapsamda, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hazırlanmış mali tablolar, bağımsız denetim kapsamında olmayan şirketlerde ise, Vergi Kanunları ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği düzenlemelerine göre hazırlanmış mali tablolar esas alınır. Finansal tabloların düzenlenmesinde ihtiyari olarak Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulanmasının tercih edilmesi halinde, bahsi geçen durum bu şekilde hazırlanan finansal tablolar üzerinden değerlendirilir.

4- Sermayenin Kaybı Veya Borca Batık Olma Durumlarında Birleşmeye Katılma:

Sermaye kaybı veya borca batık durumda olan bir şirket, kaybolan sermayeyi karşılayabilecek tutarda serbestçe tasarruf edilebilen özvarlığa sahip bulunan bir şirket ile birleşebilir.

Böyle bir durumda, birleşmeye taraf olan diğer şirketin kaybolan sermayeyi veya borca batıklık durumunu karşılayacak miktarda serbestçe tasarruf edebileceği özvarlığa sahip bulunduğu ve buna ilişkin tutarların, hesap şekli de gösterilerek doğrulandığı veya belirtilen durumların mevcut olmadığının doğrulandığı yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu ile ortaya konulur. Devrolunan şirketlerin denetime tabi olması halinde bu rapor, denetime tabi şirketin denetçisi tarafından da hazırlanabilir.

5- Sermaye Kaybı veya Borca Batıklık Hesaplamalarında Kur Farklarının Durumu:

Bilindiği üzere, son günlerde Ülkemizde yaşanan krizin etkisiyle döviz kurlarında yaşanan ani ve yüksek orandaki artışlar dövizle borçlanmış şirketlerde gerek vergi kanunlarındaki düzenlemeler gerekse bağımsız denetim kapsamında esas alınan muhasebe standartları uyarınca kur farkı nedeniyle önemli zararlar ortaya çıkaracaktır. Bu durumda, sermayede önemli kayıplar ya da borca batık olma söz konusu olabilecektir. Bu soruna çözüm amacıyla, Anılan Tebliğde geçici bir düzenleme yapılmıştır.

Buna göre; **1/1/2023 tarihine kadar**, Kanununun 376 ncı maddesi kapsamında sermaye kaybı veya borca batık olma durumuna ilişkin yapılan hesaplamalarda, **henüz ifa edilmemiş yabancı para cinsi yükümlülüklerden doğan kur farkı zararları** dikkate alınmayabilir. Örneğin; yabancı para ile alınan kredilerin henüz ödenmemiş kısımlarına ilişkin yapılan değerlendirme sonucu kayıtlara alınmış kur farkları, sermaye kaybının ya da borca batıklığın hesabında dikkate alınmayacaktır, sadece ödenmiş kısımlara ilişkin kur farkları dikkate alınacaktır.

Öte yandan bu düzenleme, henüz ifa edilmemiş yabancı para cinsinden doğan kur farklarının defter kayıtlarına alınmayacağı ve hazırlanan mali tablolarda gösterilmeyeceği anlamına gelmemektedir. Vergi Kanunlarında ve Türkiye Muhasebe Standartlarında bu yönde ayrıca bir düzenleme yapılmadığı takdirde, anılan kur farkları da kayıtlara alınacak ve mali tablolarda gösterilecektir.

Saygılarımızla,

ALFA YMM LTD.ŞTİ.